

SOTSIAALMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee
Rahukohtu 3
Tallinn
15161, Harju maakond

ei 24.09.2026 * r 2-5/26-01878 *

Meie 05.10.2026 nr 1.2-3/2284-2

Ettepanek valitsuse seisukoha kujundamiseks perehüvitiste seaduse muutmise seaduse kohta (1022 SE)

Lugupeetud riigisekretär

Riigikogu esimees edastas vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 14 lõike 2 punktile 11 ja § 94 lõikele 1 Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks sotsiaalkomisjoni algatatud perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (1022 SE). Eelnõu on kavas arutada 08.10.2026 valitsuse istungil.

Esitame käesolevaga oma ettepaneku Vabariigi Valitsuse seisukoha kujundamiseks.

Sotsiaalkomisjoni algatatud eelnõu sisaldab kolme seadusemuudatust, mis on vajalikud. Tulenevalt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 14.09.2026 määrusest asjas 5-26-26 on tekkinud olukord, kus Sotsiaalkindlustusamet peaks perehüvitiste seadust tõlgendama ja rakendama teisiti, kui seda on tehtud siiani alates 2022. aastast. Riigikohtu lahendi järgi tuleks neile töötavatele emadele, kes on saanud enne lapse sündi ema vanemahüvitist (mille suuruse arvutusperiood on seotud lapse eeldatava sünnitähajaga), maksta pärast lapse sündi ka jagatavat vanemahüvitist samas suuruses ehk lapse eeldatavast sünnitähajast lähtudes. Siiani on nende emade vanemahüvitis pärast lapse sündi seaduse alusel ümber arvatud. Samal ajal on mittetöötavate emade ning kõigi isade jaoks vanemahüvitise suuruse arvutusperiood endiselt seotud lapse tegeliku sünniajaga, mis loob isikute vahel põhjendamatu erisuse. Samuti tekitab olukord rakendusliku probleemi, kuivõrd Sotsiaalkindlustusameti infosüsteem SKAIS arvutab hüvitiste suurused lapsevanematele automaatselt ja arvutusloogikate muutmisel oleks vajalik infosüsteemi vastavalt arendada ja seni teha vajalikud ümberarvutused isikutele käsitsi. Sotsiaalministeeriumi hinnangul puudub aga sisuline põhjus seni kehtinud arvutusloogikaid muuta, selle asemel tuleks viia seaduse tekst kooskõlla normi algse eesmärgiga ja senise rakenduspraktikaga.

Teine muudatus puudutab perehüvitiste seaduses sätestatud elatisabi regulatsiooni. Riik maksab elatisabi teatud juhtudel lapse ülalpidamise toetamiseks, kui tema vanem ülalpidamiskohustust ei täida. Kehtivas seaduses puuduvad erinormid elatisabi maksmise korral riigile üleläänud elatisnõuete aegumise kohta, mistõttu need võivad aeguda enne, kui riigil tekib tegelik võimalus nõue elatisvõlgnikult sisse nõuda. Seetõttu on vajalik täpsustada nende nõuete aegumistähaga ja luua aegumise peatumise erisus, mille tulemusel nõuded aeguksid samadel põhimõtetel lapse elatisnõudega.

Kolmas muudatus on tehniline ja parandab ilmse viitevea 01.10.2026 jõustunud toetajakaotustoetuse üleminekusättes.

Eeltoodust tulenevalt toetame perehüvitiste seaduse muutmist ning teeme Vabariigi Valitsusele ettepaneku toetada sotsiaalkomisjoni algatatud perehüvitiste seaduse muutmise seaduse eelnõu (1022 SE).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karmen Joller
sotsiaalminister

Maarja Kärson
Maarja.Karson@sm.ee